

Nawra (gm. Chełmża) - po raz pierwszy jako gród miejscowość wymieniona została w 1222 r. w dokumencie księcia Konrada Mazowieckiego. Zabytkowy pałac z przełomu XVIII i XIX w., usytuowany jest w rozległym parku. Dzięki jego mieszkańcom (właścicielom) wieś była znaczącym ośrodkiem kultury polskiej na Pomorzu, szczególnie w czasach zaboru pruskiego. Od 1635 r. do poł. XIX w. właścicielami wsi była rodzina Kruszyńskich, dbająca nie tylko o swe włości, ale z powagą traktująca sprawy publiczne i narodowe. Przez wieki zgromadziła pokaźny i cenny księgozbiór, zaliczany do największych prywatnych bibliotek na obszarze dawnych Prus Królewskich.

Brąchnówko (gm. Chełmża) - w latach 1423-1424 majątek rycerski w Brąchnówku pierwszy raz został wymieniony w prokuratorstwie bierzgłowskim. Dwór pochodzący z 2 poł. XIX w., na przełomie XIX i XX w. należał do rodziny Czarlińskich - jednego z głównych udziałowców oraz przedstawiciela rady nadzorczej Cukrowni Chełmża. W 1862 r. urodził się tu Stefan Łaszewski, późniejszy wojewoda pomorski. W dworze mieści się Wiejskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe "Edukacja i Przyszłość" i działające na terenie gminy toruńskie Stowarzyszenie Inicjatyw Niemożliwych "Motyka".

Gronowo (gm. Lubicz) - historia miejscowości sięga początków XV w., kiedy to należała do Krzyżaków, a później od 1466 r. była królewską. Od końca XVIII w. po usamodzielnieniu były to dobra należące do rodziny Wolffów, a następnie Puzynów. Obecny secesyjny pałac został wzniesiony w 1919 r., po zburzeniu wcześniej istniejącego. Jest to budynek murowany

z centralnie umieszczonym ryzalitem. Przed pałacem znajduje się kolisty podjazd. Za pałacem rozciąga się park z przełomu XIX i XX w. z 23 gatunkami drzew.

Turzno (gm. Łysomice) - wieś wymieniona w 1222 r. w nadaniu księcia Konrada Mazowieckiego. Przebudowę pałacu w Turznie rozpoczęto w połowie XIX w., na zlecenie hrabiego Augustyna Działowskiego, a później jego córki Katarzyny. Budynek zbudowano na rzucie wydłużonego prostokąta z trzema piętrowymi ryzalitami w stylu eklektycznym, zwieńczonymi neorenesansowymi bogatymi szczytami. Przy krótszych bokach posiada parterowe pawilony. W 2009 r. rozpoczęła się modernizacja i adaptacja pałacu wraz z otaczającym terenem. Obecnie pałac jest czterogwiazdkowym hotelem i centrum konferencyjnym.

światowej majątek w Lipniczkach należał do polskiej rodziny Kenzerów. Budynek zachował pierwotny układ wnętrza, wprowadzono jednak nowe ścianki działowe w czasie adaptacji na mieszkania i biura. Wtedy też usunięto pozostałości sztukatorskiego wystroju wnętrza.

Lipniczki (gm. Łysomice) - na początku XV w. znajdował się tu majątek rycerski. Dwór o cechach klasycystycznych z 2 poł. XIX w., został prawdopodobnie wzniesiony dla Wilhelma Fischera. Dwór jest murowany z cegły na podmurówce kamiennej. Do dworu przylega park krajobrazowy z tego samego okresu. Do wybuchu II wojny

zamknięty w pięciokacie. Wokół plafonu na styku ze ścianami bocznymi biegnie dekoracyjny fryz. Obecnie działa tu Fundacja Piękniejszego Świata.

Obrowo (gm. Obrowo) - W 1309 r. wieś należała do kilku mieszczan toruńskich. W okresie XVIII i XIX w. majątek obrowski należał kolejno do rodzin: Nałęczów, Romockich, Ramlau, Rudowskich oraz

Góreckich. Zachowany dwór pochodzi z przełomu XVIII i XIX w. W 1824 i 1825 r. przebywał w nim i koncertował Fryderyk Chopin. Wokół dworu odnaleźć można pozostałości parku dworskiego z XIX w. Obecnie w budynku mieści się Urząd Gminy Obrowo.

Sławkowo (gm. Chełmża) - dawny majątek rycerski w wójtostwie lipienieckim, znany od końca XIV w. Zachowany dwór pochodzi z pocz. XX w., i został wzniesiony dla Baschy von Kriesa. W szczycie nad wejściem znajduje się herb rodowy von Kriesów. Wokół dworu znajduje się park krajobrazowy z 1 poł. XIX w., w którym wyodrębniono 18 gatunków drzew.

z kompleksem folwarcznym (spichrzów i czworaków). Elewacja frontowa dworu zwieńczona jest attyką z trójkątnym naczółkiem. W okresie powojennym do 1999 r. w części budynku mieściła się szkoła. Od 1948 r. w części wschodniej dworu umieszczono kaplicę rzymsko-katolicką.

w. Położona w parku wyspa na stawie, na której stała figura Matki Boskiej, niegdyś posiadała mostek.

przez park krajobrazowy z poł. XIX w. Do parku przylegają budynki gospodarcze z XIX w. i z początku XX w. Obecnie jest siedzibą Agencji Nieruchomości Rolnych.

Tylice (gm. Łysomice) - na początku XV w. był tu majątek rycerski. Dwór murowany pochodzi z 2 połowy XIX w. i został zbudowany dla rodziny Wybickich. Majątek tylicki w późniejszym okresie należał do Grąbczewskich i Donimirskich, a od 1911 r. do Buczkowskich. Otoczony jest sztuczną, suchą fosą. Dwór okala park krajobrazowy z poł. XIX

Łysomice (gm. Łysomice) - w 1381 r. był tu folwark krzyżacki, stanowiący własność komturstwa toruńskiego. Klasycystyczny pałac pochodzi z 2 poł. XIX w., rozbudowany i przebudowany w 1971 r. Piętrowy pałac posiada od frontu ryzalit, w którym umieszczono dwukondygnacyjny ganek kolumnowy. Budynek otoczony jest

Mirakowo (gm. Chełmża) - wieś po raz pierwszy wymieniono w dokumentach z 1285 r. Dwór pochodzi z przełomu XIX i XX w. i zbudowano go dla Apolinarego Działowskiego. Jest to budynek murowany, piętrowy, z centralnie umieszczonym ryzalitem, w którym znajduje się kolumnowy ganek. W otoczeniu dworu znaleźć można relikty parku dworskiego z 2 poł. XIX w. Spizarnia i wozownia zostały umieszczone pod ziemią, była to pierwsza podziemna wozownia na ziemiach Pomorza.

Ostaszewo (gm. Łysomice) - dawny majątek rycerski, znany od 1314 r. We wsi znajduje się klasycystyczny pałac z 2 poł. XIX w. wraz z częścią zabudowań folwarcznych, zbudowane przez rodzinę Wegnerów. Na terenie dawnego majątku jest zachowany budynek z okresu XVIII w., kiedy majątek należał do jezuitów toruńskich. Na skraju parku dawna

kaplica - mauzoleum z pocz. XX w. , pełniąca obecnie funkcję kaplicy rzymsko-katolickiej. W otoczeniu pałacu znajduje się park krajobrazowy z 2 poł. XIX w. Obecnie pałac stanowi własność Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa, która dzierżawi obiekt państwu Marii i Jerzemu Naumowiczom.

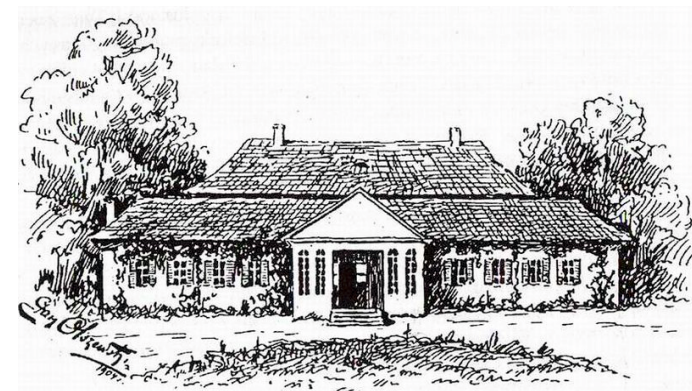
Wybcz (gm. Łubianka) - dawny majątek rycerski w komturstwie bierzgłowskim, znany od połowy XIV w. Eklektyczny pałac został zbudowany w latach 1858-1861 wg projektu architekta Marriny, dla rodziny Parpartów, do której należał do II wojny światowej. Krótko przed II wojną światową nastąpiła częściowa parcelacja majątku za wyjątkiem 75 ha, w

obrębie których znajdował się także dwór i park. Częściowo zachowała się część gospodarcza majątku: czworaki i mleczarnia. Po wojnie pałac stał opuszczony a w 1948 r. adaptowano go na szkołę i do dziś, zarówno pałac jak i park, znajdują się w użytkowaniu Szkoły Podstawowej w Wybczu.

Pluskowęsy (gm. Chełmża) - w poł. XIV w. była to wieś czynszowa w komturstwie papowskim. W okresie XVIII w. majątek należał kolejno do: Kruszyńskich, Nostic-Jackowskich oraz Kalksteinów. Ci ostatni byli właścicielami Pluskowęs do wybuchu II wojny światowej. W okresie XIX w. pałac pluskowęski stanowił ostoję gospodarki, kultury, myśli i oświaty polskiej. Obecny pałac pochodzi z lat 1865-1870, został zbudowany prawdopodobnie wg projektu architekta Stanisława Hebanowskiego. Mury pałacu kryją pozostałości poprzedniej rezydencji z XVIII w. Budynek pałacu ma 2 ryzality

poprzedzone gankami w dłuższych elewacjach. Pałac jest otoczony parkiem krajobrazowym założonym na pocz. XIX w. Do parku przylega kompleks folwarczy z XIX w. Obecny właściciel obiektu jest firma DGG, planująca adaptację terenu na cele rekreacyjno-konferencyjne.

DWORKI I PAŁACE

Starostwo Powiatowe w Toruniu
ul. Towarowa 4-6,
87-100 Toruń
tel.: (056) 662-88-88, fax.: (56) 662-88-89

promocja@powiattorunski.pl

www.powiattorunski.pl